

KATOLICIZEM IN OKOLJE

Refleksija ob okrožnici Laudato si'

22. januar 2016

Kardinal Peter K.A. Turkson

Mednarodna konferenca katoliških škofov
Penha Longa Resort Hotel, Lizbona, Portugalska

za interno uporabo

Spletni izvod: <http://noemis.jarina.org/turkson2016a.pdf>

Uvod

Hvala lepa za vabilo k refleksiji okrožnice Laudato si' v družbo tolikih sobratov v škofovski službi, in pastirjev, ki ste združeni z Rimskim škofom. Naj vas povabim, da kot bratje škofi prisluhnete mnogim med seboj povezanim dejstvom:

Prvič, okrožnica, s katero nas nagovarja Rimski škof, je najprej namenjena škofom in nato širši javnosti. Ob sprejemanju jo moramo posvojiti in njene misli učinkovito deliti med naše ljudi.

Drugič, kot vodje mnogih ustanov in odborov v vaših škofijah ste tudi v službi izvrševalcev. Zato prosim, da mi prisluhnete kot upravljalci in investitorji.

Tretjič, rad bi vam predlagal, da se načrtno pripravite za dialog z javnim in zasebnim sektorjem, in jih tako pomagate prepričati o izjemno pomembni svetovni akciji na področju varovanja narave in okolja. V svojem okolju stopite v dialog s poslovneži, bankirji, vplivnimi javnimi osebami in politiki. Vendar ne le z elito, ampak tudi s priljubljenimi osebami, podjetnimi začetniki in inovativnimi ljudmi med reveži, na katere je okrožnica Laudato si' prav tako naslovljena.

Četrto, papež Frančišek je svoje besedilo oblikoval v pogovoru s škofovskimi konferencami po svetu. Zato je zdaj priložnost, da škofje vstopite v dialog z Laudato si'.

S pobudo v te štiri države vas vabim, da preberete papeževo sporočilo Svetovnemu gospodarskemu forumu v Davosu (Davos, Švica, 20.-23. januar 2016), ki sem ga to sredo prebral na tamkajšnjem plenarnem zasedanju.

Govor bom začel s kratkim pregledom Laudato si'. Sledile bodo teme, na katere bi vas kot škofe rad posebej opozoril. To so: kontemplacija, spreobrnjenje, večstranski pogovor in skrb. Pomen skrbnosti bom podrobno povezal z uradnim družbenim naukom Katoliške cerkve.

1. Sporočilo okrožnice Laudato si'

Vsebina Laudato si' je poglobljena in bogata. Ključna sporočila lahko združimo v naslednjih šestih točkah:

- Na vsako človeško bitje, in enako na vsa bitja v naravi, vplivajo kriza klimatskih sprememb, zloraba naravnih virov, odpadki in onesnaževanje ter posledično revščina in razseljevanje.
- Vse je medsebojno povezano; narave in družbe ne moremo doumeti, če ju ne obravnavamo skupaj.
- Pri reševanju sveta mora vsakdo odgovorno delovati – od posameznikov pri recikliranju stvari in varčevanju z energijo, preko tovarn z zmanjševanjem ogljičnega odtisa, do svetovnih voditeljev pri uveljavljanju ambicioznih ciljev zmanjševanja uporabe fosilnih goriv.
- Biti moramo resnicoljubni. Nihče naj ne skriva ali ponareja podatkov z namenom pridobivanja sebičnih koristi.
- Vstopiti moramo v konstruktiven dialog. Če hočemo uspeti v tako tvegani dejavnosti, moramo vse strani pristno, z vsem zaupanjem in z vso resnicoljubnostjo sodelovati.
- V preseganju kratkovidne zaverovanosti v tehnologijo in denar, ki ga je prinesla industrijska doba, moramo preiti na molitev, preprostost in solidarnost.

Poleg tega so odnosi, kakršne vzpostavljamo z ostalo naravo, globoko povezani z odnosi, kakršne vzpostavljamo s soljudmi. Dejansko na noben način ne moremo ločiti teh dveh odnosov. Zato so vse odločitve v odnosu do

ostale narave v bistvu etične odločitve, enako, kot imajo družbene odločitve posledice za okolje. Dejstvu ne moremo uiti, zato ima pomembne posledice. To pomeni, da tehnologijo in podjetništvo morajo zadrževati transcendentna, antropološka in moralna merila. Te dejavnosti se morajo usmeriti v skupno dobro, v polno medčloveško solidarnost z vsemi danes živečimi ljudmi in prihodnjimi generacijami. " Ni dveh med seboj ločenih kriz, okoljske na eni in družbene na drugi strani, temveč le ena med seboj prepletena družbeno-okoljska kriza. Smernice za reševanje terjajo celosten pristop v boju proti revščini, pri vračanju dostojanstva izključenim in tudi pri ukvarjanju z naravo." (§139).* Tako nas papež Frančišek naproša, da enako prisluhnemo krikom zemlje in krikom revnih ter na oboje odgovorimo celostno.

Ker ste okrožnico že prebrali in se o njej pogovarjali, je smiselno povzeti še naslednja pomembna dejstva:

- Laudato si' se v polnosti naslanja na spoznanja sodobne znanosti – to za dosedanje prakso Cerkve ni bilo značilno.
- Okrožnica veliko govori o naravi – doslej so bile znotraj Cerkve te vsebine skromno obravnavane.
- Glasno govori in opozarja na stanje človeštva, o otrocih in družinah, o na rob družbe izrinjenih skupinah, o strašni revščini in neprestani življenjski ogroženosti. Govori vsem, ki se zgublajo v potrošništvu in samozadostni zaverovanosti vase, kar poudari s skoraj grobim realizmom, v katerem "je resničnost bolj pomembna kot ideje." [3]
- Nenazadnje daje okrožnica velik pomen ekonomiji in poslovanju, politiki in globalnemu upravljanju.

Če vsa navedena dejstva združimo v smislu njihovega vpliva na konkretno človekovo izkušnjo, želi Laudato si' prepričati svet, da mora biti moralna dimenzija stalno in povsod prisotna. Kot sem že navedel, pri odločitvah na področju poslovanja, trgovine, uporabe tehnologije ali izkoriščanja naravnih

dobrin, ne obstaja moralna nevtralnost. Vse odločitve vplivajo na naravni svet, ki je naš skupni dom, in na nas, njegove prebivalce.

Z vsem skupaj kažemo na nove in inovativne izzive znotraj delovanja Cerkve in njenega udejstvovanja v svetu. Mislim, da je najpomembnejše okrožnico osebno prebrati, in potem voditi ter podpirati njeno uresničevanje v regiji vaše pristojnosti.

Vsak od vas mora sam razmisliti, katere dejavnosti je potrebno izvajati. Kje so največji izzivi odgovornosti, katera karizma je najbolj potrebna? Je bolj primerna promocija ideje, da smo vsi člani ene same družine in ima vsak človek osebno dostojanstvo? Se je treba boriti proti suženjstvu, prisilnim selitvam, nasilju nad otroci in ženskami? Je potrebno poslovnije spodbujati, da prispevajo k skupni blaginji in celovitemu človeškemu razvoju?

2. Kontemplacija

Morda vas bo presenetilo, da začnjam s kontemplacijo. Okrožnica veliko govori o zgodovinskih, naravoslovnih, ekonomskih in kulturno-družbenih zadevah, in tako morda daje vtis, da Cerkev želi svet voditi v razprave na teh področjih. Vendar Sveti Oče ni imel takšnega namena. Ob priznanju pomembnosti vseh teh prizadevanj in tehtnosti najbolj naprednega razmišljanja v sedanjem kriznem trenutku, je ponudba Cerkve predvsem v izjemni izkušnji njenega duhovnega bogastva vodenja božjega ljudstva k Bogu, s čemer navdušuje vse ljudi sveta k notranji drži čudenja, spoštovanja, hvaležnosti, sočutja in solidarnosti.

To je ključno. Kot je rekel papež Benedikt XVI, "Verujoči v naravi prepoznava čudovit dosežek božjega stvariteljskega dejanja, ... Naravno okolje je Bog podaril vsem. Pri ravnanju z njim smo odgovorni za vse ... " Kontemplacija o naravi in Božji dobroti človeka privede do spoštovanja "notranjega ravnotežja v naravi sami" in se upre principu "samovoljne uporabe" zraka, vode in zemlje ter nepotrebnemu uničevanju naravnega sveta. [4] "Narava je napolnjena z besedami ljubezni," pravi papež Frančišek. Spomni nas, da naj Jezus vabi "naj

opazujemo lilije na polju in ptice neba." Kontemplativna drža je lahko navada preprostega izražanja hvaležnosti pred in po jedi. (§225-227)

3. Spreobrnjenje

Papež Frančišek neprestano poudarja potrebo po notranjem spreobrnjenju in osebni preobrazbi. Potrošništvo in divjanje za ekonomskim uspehom pospešujeta procese okoljskega in družbenega razkroja. Človeštvo mora stopiti na novo pot. Besede Svetega Očeta odsevajo čudovite, že pred časom izražene misli sv. Janeza Pavla II in njegove svetosti ekumenskega patriarha Bartolomeja I. iz Skupne deklaracije o naravovarstveni in okoljski etiki. [5]

Glede človekovega deleža je v luči božjega načrta za stvarstvo potrebna skesanost in prenovljeno gledanje nase, na sočloveka in na svet okrog nas. Problemi niso zgolj ekonomski in tehnološki, ampak tudi moralni in duhovni. Rešitve na ekonomski in tehnološki ravni so mogoče le ob predpostavki najbolj radikalne notranje spremembe v srcu, ki edina vodi k spremembam nevzdržnih vzorcev potrošnje in proizvodnje. Resnično spreobrnjenje v Kristusu nam bo omogočilo spremembe načina mišljenja in delovanja.

4. Večstranski pogovori

Papež Frančišek vztraja na dialogu "kot edini poti zoperstavljanja problemom našega sveta in iskanja resnično učinkovitih rešitev." [6] Pristno dogovarjanje je pošteno in odkrito. Vztraja na principu odprtih pogajanj, ki jih Cerkev v svojem družbenem nauku izrazito podpira: solidarnost, medsebojna podpora, delo za skupno dobro, splošna dostopnost dobrin in prednostna obravnava za revne in za zemljo. Resen dialog onemogoči rušenje pogajanj zaradi parcialnih interesov posameznih držav ali interesnih skupin.

Če pogledamo peto poglavje *Laudato si'*, v katerem so napotki za pristop in dejavnosti, ima vsako podpoglavje v naslovu besedo dialog.

5. Skrb

Velika novost okrožnice *Laudato si'* je, da papež Frančišek zagovarja nekaj več kot le upravljanje sveta. Beseda "upravljanje" je v okrožnici uporabljena le dvakrat, beseda "vodenje" [A] le enkrat. Namesto tega papež Frančišek govori o skrbi, špansko *cuidar* in *custodiar*. Tudi naslov vsebuje to besedo: "o skrbi za skupni dom, *el Cuidado de la casa común*," kar v besedilu pogosto ponavlja.

Skrb pomenko bistveno presega upravljanje. Dober upravljalec sicer prevzema odgovornost in izpolnjuje dogovorjene obveznosti. Nekdo je zato lahko dober upravljalec, vendar nima čuta povezanosti. V primeru skrbnosti, pa smo neposredno vpleteni. Skrb pomeni, da drug drugemu dovoljujemo medsebojne vplive tako zelo, da vsak spreminja svoje prioritete. Dobri starši to poznajo, ko skrbijo za svoje otroke. Njihova skrb sega do meja enormnega lastnega žrtvovanja – celo življenja – z namenom zagotoviti otroku varnost in življenjsko uresničevanje. Ob skrbi se trda meja med človekom in soljudmi omehča, zabriše in celo izgine.

Papež Frančišek predlaga, naj pri odnosu do sveta in vseh ljudi razmišljamo v smislu skrbnosti. Jezus nas na tako pot vodi s prisposodbo kmečkega življenja:

Jaz sem dobri pastir. Dobri pastir da svoje življenje za ovce. Tisti pa, ki je najemnik in ne pastir in ovce niso njegove, pusti ovce in zbeži, ko vidi, da prihaja volk, in volk jih pograbi in razkropi. Je pač najemnik in mu za ovce ni mar. Jaz sem dobri pastir in poznam svoje in moje poznajo mene, kakor Oče pozna mene in jaz poznam Očeta. Svoje življenje dam za ovce. (Jn 10: 10-15)

Skrb za naš skupni dom, kot pravi papež Frančišek, ne pomeni le ekonomske in tehnološke revolucije, ampak tudi kulturno in duhovno. Gre za korenito drugačno pot vstopanja v odnose med človeštvom in ostalo naravo, za prenovljen red globalne ekonomije.

6. Laudato si' in katoliški družbeni nauk

Če okrožnico *Laudato si'* opredelimo celovito, jo lahko uvrstimo v veliko tradicijo družbenih okrožnic. Papež Leon XIII se je odzval na *res novae* ali "nove reči" svojega časa, v katerem se je komaj stoletje stara industrijska ekonomija pokazala kot povzročiteljica mnogih dilem v zvezi z delavci in delavskimi družinami. Podobno se je papež Frančišek odzval na "nove reči" današnjega časa, ko postindustrijska globalizirana ekonomija prinaša nove dileme za človeštvo in za planet. *Laudato si'* je nadaljevanje okrožnice *Rerum Novarum* [B] in celotne tradicije družbenega nauka Katoliške cerkve.

Poglejmo si nekaj primerov, pri katerih je sporočilo okrožnice *Laudato si'* podprto z bogastvom družbenega nauka:

- Svetovna ekonomija se mora soočiti z resničnimi potrebami preživetja ljudi in njihovega uresničevanja v življenju. Takšen pristop izhaja iz človeškega dostojanstva in iz dolžnosti za skupno dobro. V tem smislu moramo sprejeti objektivno moralno presojo "glede na to, da tržišče stremi k zagonu neustavljivega porabniškega stroja za plasiranje svojih izdelkov, smo se ljudje znašli v vrtincu nakupovanja in nepotrebnih stroškov. ... Ko se ljudje osredinijo na same sebe in zaprejo v meje svojega spoznanja, se krepi pohlep. Čim bolj je človeško srce prazno, toliko več bi rado kupovalo, imelo in uživalo." (§203,204)
- Tehnologijo je treba prilagoditi tako, da bomo z njo prispevali k skupnemu dobremu. Okrožnica s hvaležnostjo poudarja znaten prispevek tehnologije k izboljšanju pogojev življenja. Vendar hkrati opozarja na zlorabo tehnologije, posebno pri tistih, "ki imajo znanje in predvsem gospodarsko moč za njeno izkoriščanje, pa celo presunljivo prevlado nad človeškim rodом in vsem svetom" (§104). Ob tem dodaja, da "trg sam po sebi ne zagotavlja celovitega človeškega napredka in družbene vključenosti." (§109)

- Solidarnost z vsemi, še posebej pa obrobni družbenimi skupinami in reveži, ki označuje pontifikat Svetega Očeta že od prvih trenutkov, je izpostavljena tudi v tej okrožnici. V besedilu sledimo veliko sočutje do razseljenosti in opustošenosti, ki nesorazmerno prizadeva revne, ki živijo v takšnih okoliščinah, v katerih nimajo moči varovati sebe, niti uiti. Papež Frančišek objema vse ljudi. "Ne izgublajmo se v predstavah o prihodnjih revežih, dovolj je, da se omejimo na današnje, ki jim ostane malo let življenja, na tej zemlji pa ne morejo še naprej čakati." (§162)

- Solidarnost je potrebna tudi med generacijami: "Ne moremo govoriti o vzdržnem razvoju brez medgeneracijske solidarnosti" (§159). Ključno vprašanje, ki ga papež zastavlja v zvezi s humanostjo pa je: "Kakšen svet želimo zapustiti zanamcem, otrokom, ki odraščajo?" (§160).

- Človeško dostojanstvo temelji na jasni "nuji po obrambi dela" (§124-129). Delo je plemenita in nujna poklicanost: "Delo je potreba, je del človekovega smisla na tem svetu, je pot dozorevanja, razvoja in osebne uresničitve" (§128). Pri delu, med katerim si nekdo služi vsakdanjim kruh, preživlja družino, in vzpostavlja osnovne materialne pogoje za dnevno rast, gre za konkretno uresničevanje dostojanstva. Poleg tega je delo osnova za bogato osebno rast, pri kateri imajo pomembno vlogo različni vidiki življenja: ustvarjalnost, načrtovanje prihodnosti, razvoj talentov, odnosi z bližnjimi, uresničevanje vrednot, slavljenje Boga. Iz tega sledi, da je v realnosti današnje globalne družbe nujno, "da bi si še naprej v prvi vrsti prizadevali za to, da bi vsi dobili ali ohranili zaposlitev," [7] ne glede na omejevalne interese poslovanja in ekonomije, ki z vprašljivimi razlogi izključujejo vrednost človeka in družbe (§127). Narobe je, če neko podjetje zaradi boljše učinkovitosti in večje priročnosti delavce nadomesti s stroji, in pri tem na ljudi tudi brezobzirno gleda kot na produkcijski člen. Očitno gre pri tem za obsedenost s pridobivanjem dobička, a žal na račun spodobnega dela. Ali posamezniki obogatijo, če so brezposelni ali neprestano delajo po tveganih začasnih pogodbah? Seveda ne. Ali družba z brezposelnimi kaj pridobi? Prav tako ne. Dejansko smo povsod priča vse večjemu številu ljudi, ki ne morejo dobiti dostojne službe v kateri bi se tudi

uresničevali. Ni čudno, da nas vse večkrat presenetijo pokvarjeni ljudje, ki s premetenimi ponudbami brezposelne najemajo za kriminalna dejanja in nasilje.

- Bog je svoj čut vzajemnosti izrazil z zaupanjem zemlje ljudem v ohranjanje, obdelavo in skrb. Tako smo ljudje ob Bogu postali njeni soustvarjalci. S tako držo bi morali gledati na človekovo delo. Če je delo prav organizirano, in če so delavcem dani ustrezni viri in izobrazba, dejavnosti ne prispevajo le k zadovoljevanju njihovih materialnih potreb, ampak tudi k njihovem osebnemu uresničevanju. Delo tako vzdržuje njihovo dostojanstvo in celovit človeški razvoj. Princip vzajemnosti, kot odsev Božjega odnosa do človeštva, zahteva osebno zadržanost in sprejemanje ponižne vloge voditelja, ki je v bistvu služabnik.

- Posledica ustreznega izvajanja upravljanja je trajnost naravnega okolja in družbenih sistemov. Problem, na katerega papež Frančišek jasno opozarja je, da tekmovalna logika, ki zahteva kratkoročne rezultate, povzroča finančne neuspehe in uničevanje okolja. "Treba se je odpovedati magičnemu pojmovanju trga, ki trdi, da je mogoče probleme reševati samo s povečevanjem dobička podjetij ali posameznikov." (§190).

- Sporočilo Svetovnemu gospodarskemu forumu jasno potrjuje, da Sveti Oče ni nasprotnik podjetništva. Obsoja pa obsedenost z dobičkom in oboževanje trga. Dobiček ima svojo vlogo pri vzdrževanju trajnosti in omogoča izboljšave in inovativnost. Trajnost moramo vzdrževati in papež Frančišek poziva poslovni svet, da s svojo ustvarjalnostjo prevzema pobudo za reševanje pritiskov na človekove potrebe. "Bolj raznolika proizvodnja z manj vplivi na okolje je lahko zelo donosna." (§191).

- Bog je stvarnik nas vseh, kar lahko razumemo kot celotnega stvarstva, vseh nas ljudi in kot stvarnika vseh darov za celotno človeštvo. Načelo pravičnosti zahteva, da so dobrote stvarstva pravično razdeljene med celotno človeštvo. Na to dejstvo papež Frančišek gleda kot na moralno obveznost, celo ukaz. "Delo za pravično delitev zemeljskih dobrin in človekovega dela ni zgolj človekoljubje," je papež Julija 2015 povedal v

Boliviji, "je moralna obveznost. Za kristjane je odgovornost še večja: je namreč zapoved. Gre za dajanje revežem in ljudem, kar je njihova pravica. Cilj dobrote ni navedba, ki jo bomo morda prebrali v družbenem nauku Cerkve. Je realnost, ki ima prednost pred zasebno lastnino. Lastnina – še posebej kadar se nanaša na naravne vire – mora vedno služiti potrebam vseh ljudi." [8]

- Pravica mora prevladati tudi pri stroških procesov rehabilitacije uničene narave. Tisti, ki so k učinkom toplogrednih plinov prispevali največ in imajo iz industrijske dobe največje dobičke, morajo zdaj prevzeti vodilno vlogo in k rešitvam prispevati več kot oni, pri katerih se je življenjski standard šele danes začel dvigati. Kot prvo nalogo, morajo razčistiti odnos do tistih stroškov, ki so "izključeni" iz finančnega obračuna [C] in tako imenovanih učinkov prelivanja med davčnimi sistemi [D], saj v končni fazi nič ne more izpasti iz obračunov našega skupnega gospodinjstva.

Sklep

Na kratko sem vam osvetlil okrožnico *Laudato si'*, pokazal nekaj ključnih pogledov na njeno vsebino, in predstavil njene relacije do pomembnih principov družbenega nauka Cerkve: skupno dobro, človeško dostojanstvo, pravičnost, solidarnost, vzajemnost in trajnost. Vse te vrednote se združijo v celostni ekologiji, ki "zajema posameznika in družbo". Ta je potrebna, ker "je vse tesno prepleteno med seboj, in ker sedanji problemi zahtevajo pogled, ki upošteva vse vidike svetovne krize." (§137)

V tem smislu smo kot škofje v prednostnem položaju. Noben vidik tega sveta ni prevelik, niti premajhen, niti tako vzvišen ali preprost, da ga ne bi mogli privzeti za svojega, da ne bi mogli moliti zanj, in da ne bi mogli o njem konstruktivno razpravljati z drugimi. Celovitost lahko spodbujamo, in opogumljamo ljudi h "globoki notranji spreobrnitvi" (§217) na vsakem področju našega poslanstva. Tu gre za izziv drugačne vrste. Človeštvo namreč v današnjo krizo ni zašlo zato, ker bi delalo slabo (kriminal, nasilje, vojne),

ampak nasprotno: kriza je nastala zaradi navdušenja nad znanostjo, tehnologijo, napredkom in ustvarjeno blaginjo – torej zaradi dobrih reči.

V duhu našega Svetega Očeta, ki dejavno objema vsakogar, moramo mi škofje za vsakogar razprostirati roke. Naj nas k vsakomur vodijo molitve, s katerimi papež zaključuje okrožnico. Pridružimo se mu v Kristjanovi molitvi s stvarstvom, "Oče, slavimo te z vsemi bitji, ... Hvaljen bodi! Laudato si'! Amen."

Kardinal Peter K.A. Turkson,

predsednik

Opombe

[1] Papež Frančišek, Sporočilo Svetovnemu gospodarskemu forumu 2016; objavljeno 20.12.2015. Izvirnik v rubriki Francis Speeches na <http://vatican.va> [2016-01-28]

[2] Tehnokratska paradigma je prepričanje, da so vse realne stvari – vključno s človekom – objekti, s katerimi ljudje lahko neomejeno in brez vsakega etičnega zadržka z namenom dobička manipuliramo. paradigma se ob povezavi med tehnologijo, s katero se ustvarja moč, in ekonomijo, ki je obsedena s težnjo po hitrem in kar največjem dobičku, z globalizacijo širi povsod in teži k prevladi tudi na političnem področju.

[3] Veselje Evangelija § 231-233 (Papež Frančišek: Apostolska spodbuda VESELJE EVANGELIJA / EVANGELII GAUDIUM. Cerkevni dokumenti 140. Družina Ljubljana 2014. Podobno Laudato si' § 110, 201. Uporabljen prevod: Marija in Pavel Peter Bratina.

[4] Papež Benedikt XVI. Okrožnica LJUBEZEN V RESNICI / CARITAS IN VERITATE §48. Cerkevni dokumenti 127. Družina, Ljubljana 2009. Uporabljen prevod: Pavel Peter Bratina.

[5] Janez Pavel II in Bartolomej I, Skupna deklaracija o naravovarstveni in okoljski etiki. Objavljeno 10.6.2002. Izvirnik v rubriki Francis Speeches na <http://vatican.va> [2016-01-28]

[6] Papež Frančišek, Nagovor o Okoljski pravičnosti in klimatskih spremembah. objavljeno 11.9.2015. Izvirnik v rubriki Francis Speeches na <http://vatican.va> [2016-01-28]

[7] Benedikt XVI, LJUBEZEN V RESNICI, §32

[8] Papež Frančišek, Nagovor na Drugem globalnem srečanju svetovnih gibanj, Santa Cruz de la Sierra, Bolivija, 9.7.2015. § 3.1. Izvirnik v rubriki Francis Speeches na <http://vatican.va> [2016-01-28]

Opombe ob prevodu

* oznake odstavkov se – kjer ni drugače navedeno – nanašajo na okrožnico Laudato si' Hvaljen, moj Gospod.

[A] Besedo "vodenje" stvarstva k Bogu je uporabljal II. Vatikanski koncil. Prim. Vladimir Truhlar, Pokoncilski katoliški etos, 1967. Str. 136. Zaradi različnih pogledov na prevod, je se štetje besed lahko nekoliko razlikuje.

[B] Rerum Novarum ali Nove reči je okrožnica, ki jo je objavil papež Leon XIII. 15. maja leta 1891.

[C] Iz finančnega obračuna izključeni stroški (angl. externalities) so obremenitve tistih prvin, ki jih v ekonomiji ne upoštevamo, ker zanje ni treba plačati. Načelno so to npr. zrak, zemlja, lahko pa tudi drugi naravni viri. Pri družbenih zadevah se v kratkovidnih ekonomijah npr. ne upoštevajo stroški infrastrukture, izobrazbe, tudi konkretno nadomestila za bolniško ipd.

[D] Učinek prelivanja (spillover effect) pri okoljskih vsebinah pomeni izrabljanje virov na območjih, kjer so cenejši in prodaja na območjih kjer so dražji ter posledično služenje na račun teh razlik.

Kristjanova molitev s stvarstvom

Oče, slavimo te z vsemi bitji, ki so bila ustvarjena s tvojo vsemogočno roko. Tvoja so, napolnjena s tvojo prisotnostjo in tvojo blago ljubeznijo.

Hvaljen bodi!

Jezus, Božji sin, vse je bilo ustvarjeno po tebi. V Marijini maternici si se učlovečil in tako postal del te zemlje. Svet si gledal s človeškimi očmi. Danes v svoji vstajenjski slavi bivaš v vsakem bitju.

Hvaljen bodi!

Sveti Duh, po svoji luči vodiš ta svet v Očetovo ljubezen in na tej poti spremljaš zdihujoče stvarstvo. Tvoja prisotnost v naših srcih naj nas spodbudi, da bomo delali dobro.

Hvaljen bodi!

Troedini Bog, skrivnostna edinstvo neskončne ljubezni, nauči nas, da te bomo videli v lepotah vesolja, kjer vse stvari pričujejo o tebi. Naj te slavimo in se ti zahvaljujemo za vsako bitje, ki si ga naredil. Daj nam milost, da bomo čutili globoko povezanost z vsem, kar obstaja.

Bog ljubezni, pokaži nam našo vlogo v svetu kot orodje svoje ljubezni do vseh ustvarjenih zemeljskih bitij, ki jih ti nikoli ne pozabljaš. Razsvetli vse mogočne in bogate, da se bodo izogibali greha brezbržnosti, da si bodo prizadevali za skupno dobro, da bodo podpirali šibke in skrbeli za ta svet, v katerem živimo.

Reveži in zemlja kričijo: Gospod, pridi k nam s svojo močjo in lučjo, pomagaj nam varovati vsako življenje, pripravi nas za boljši jutri in prihod tvojega Kraljestva pravice, miru, ljubezni in lepote.

Hvaljen bodi!

Amen.

KATOLICIZEM IN OKOLJE – Refleksija ob okrožnici Laudato si'
Kardinal Peter K.A. Turkson, 22. januar 2016
Mednarodna konferenca katoliških škofov
Penha Longa Resort Hotel, Lizbona, Portugalska

Catholicism and the Environment: Reflections on Laudato si'
<http://www.news.va/en/news/cardinal-turkson-bishops-should-promote-laudato-si>

Okrožnica o skrbi za naš skupni dom. Papež Frančišek, HVALJEN, MOJ GOSPOD – LAUDATO SI'.
Družina, 2015. Uredil Rafko Valenčič. Prevod Marija in Pavel Peter Bratina.
Kristjanova molitev s stvarstvom. Papež Frančišek. Laudato si'. Prevod J.Dobravec.
Zvon, Najstarejša slovenska revija za kulturo in družbo, št. 4, julij 2015.
Božja beseda iz SSP in Sveto pismo nove zaveze 1985.

Za interno uporabo pripravil Jurij Dobravec, 28.1.2016. <http://jurij.dobravec.si>